

Avrupa Birliği ve Türkiye'de Genç Yoksulluğu

Süheyla ERİKLİ*

Öz

Bu çalışmanın amacı genç yoksulluğunu Avrupa Birliği üyesi on bir ülke ve Türkiye açısından değerlendirmektir. Bu amaçla Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) gençlere yönelik sosyal içerme verileri ve yoksulluk verileri kullanılmıştır. Çalışmada öncelikle yoksulluk ve genç yoksulluğu kavramları tanımlanmış; daha sonra Bulgaristan, Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İtalya, Avusturya, İsveç, Birleşik Krallık, İsviçre, Norveç, Finlandiya ve Türkiye'de 16-29 yaş arası gençlerin yoksulluk riski ve sosyal dışlanma durumu (yoksulluk riski, aşırı materyal yoksunluk ve çok düşük iş yoğunluğuna sahip ailelerde yaşayan gençlerin yoksulluk riski) ve ayrıca aile ile yaşama durumuna göre yoksulluk riski ve çalışan gençlerin yoksulluk riski incelenmiştir. Araştırma sonucunda gerek incelenen ülkelerde gerekse Türkiye'de yıllar içerisinde genç yoksulluk riskinin düşme eğilimi göstermesine rağmen hala önemli düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Ülkeler cinsiyet açısından incelendiğinde genç kadınlarda genç erkeklere göre yoksulluk riski daha yüksek olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genç Yoksulluğu, Çalışan Yoksulluğu, Yoksulluk Riski ve Sosyal Dışlanma, Avrupa Birliği, Türkiye.

Youth Poverty in the Europe Union and Turkey

Abstract

The main purpose of this study is to analyze the youth poverty phenomenon of Turkey and the twelve members of the European Union (Bulgaria, Germany, Greece, Spain, France, Italy, Austria, Sweden, United Kingdom, Switzerland, Norway, and Finland). For this purpose, youth social inclusion and poverty data of the European Statistics Office (Eurostat) were analyzed. At the beginning of the analysis process, the concepts of poverty and youth poverty were defined, and then the poverty risk of young people aged 16-29 (the risk of excessive material deprivation, the risk of poverty of young people living in families with a low employment rate), the risk of social exclusion, and the poverty risk of employed young people living with their families were examined. Even though the analysis results show that the youth poverty risk has a downward trend in the thirteen countries including Turkey in the last decade, it is still too high. When the results are evaluated in terms of gender, it is obvious that poverty risk is higher for young women comparing to young men.

Keywords: Young Poverty, Working Poverty, At Risk of Poverty or Social Exclusion, European Union, Turkey.

Özgün Araştırma Makalesi (Original Research Article)

Geliş/Received: 28.04.2020

Kabul/Accepted: 18.12.2020

DOI: <https://dx.doi.org/10.17336/igusbd.722085>

* Dr. Öğr. Üyesi., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu M.Y.O., Ankara, Türkiye. E-posta: sarikli@ybu.edu.tr **ORCID** <https://orcid.org/0000-0002-5817-6469>

Giriş

İnsanlık tarihi kadar eski bir sorun olan yoksulluk, 16. yüzyıla değin bireyin özellikleri, doğa koşulları ve savaş gibi faktörler ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Ortaçağ Avrupa'sının tarım toplumunda toplum sadakayla geçinen yoksullardan rahatsızlık duymamış; aksine onların varlığına pozitif bir işlev yüklemiştir; bu dönemde zenginler sadaka vererek ruhlarını huzura kavuşturdularına inanmışlardır. Günümüzdeki anlamıyla tartıştığımız yoksulluk sorunu ise 16. yüzyılda Avrupa'da kapitalizmin ortaya çıkışına dayanmaktadır. 16. yüzyıldan itibaren geçerli olan kapitalist ekonomi düzeninin merkezinde "emek" olması yoksulların "işgücü" olarak görülmesine yol açmıştır. Bu dönemle birlikte bir ulusun zenginliğini arttırmasının yolunun daha çok emek kullanımından geçtiği ve bu süreçte emeğin ziyan edilmemesi gereken üretim faktörü olarak değerlendirildiği görülmektedir. 19.yüzyılda yoksulluğun bizatihi nedeni yoksulların kendileri olarak görülmüş; yoksulluk, bireylerin beceriksizliğine ya da tembelliğine bağlı olarak çalışmak istememesinin sonucu olarak değerlendirilmiştir (Buğra, 2010: 36- 42). Bireyi "yetişkin bir işgücü" olarak gören ve yoksulluğunun nedenini tembelleğe indirgeyen bu yaklaşımı kabul etmek hiç şüphesiz mümkün değildir. Günümüzde yetişkin bir bireyin yoksullaşmasında işgücü piyasası özellikleri doğrudan rol oynamakta iken; genç yoksulluğunun ortaya çıkmasında hane halkının finansman yapısı, işgücü piyasası özellikleri ve eğitime erişim olanakları başta olmak üzere pek çok faktör etkili olmaktadır. Dolayısıyla bireyin kontrolü dışında kaynaklanan faktörlerin yoksulluk riskini arttırdığını ifade etmek gerekmektedir.

1990'lı yıllardan itibaren başta Avrupa Birliği olmak üzere uluslararası kuruluşların yoksulluk sorununu sosyal dışlanma açısından ele aldıkları görülmektedir. Bir diğer ifade ile gelir yetersizliğinin bireyin toplumsal yaşama katılımını alıkoyan bir faktör olduğu vurgusu ön plana çıkartılmış ve sosyal içerme politikaları ile bu sorunla mücadele edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada genç yoksulluğuna ilişkin literatür taramasının ardından Avrupa Birliğinin genç yoksulluğuna yaklaşımı hakkında bilgi verilmekte ve daha sonra Avrupa Birliği Ofisi (Eurostat) sosyal içerme ve yoksulluk verilerinden yararlanarak Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden seçilen 11 ülke ile Avrupa Birliği'ne aday ülke konumunda bulunan Türkiye'nin durumu, 16-29 yaş arası gençlerin yoksulluğu açısından değerlendirilmektedir.

Yoksulluğu Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlar

Yoksulluk sorunu tarihsel süreç içerisinde ülkelerin sosyo-ekonomik ve dini yapısına göre farklı argümanlarla gerekçelendirilmiş ve farklı çözüm yolları üretilmiştir. Yoksulluğun ülkelerin önemli bir toplumsal sorun olarak kabulü ise Avrupa kapitalizmin ortaya çıkmasıyla birlikte gerçekleşmiştir. Bu süreçten sonra yoksulluk sorununa ilişkin gerçekleştirilen çalışmaları üç ana kategoride ele almak mümkündür. Bu kategoriler; "Refah yaklaşımı", "Yapabilirlik yaklaşımı" ve "Sosyal Dışlanma yaklaşımı" olarak sıralanabilir (Verdui ve Rodriquez, 2009, s. 7).

Yoksulluğu açıklamada kullanılan en eski yaklaşım Refah yaklaşımıdır. Bu yaklaşımın içeriğinde yoksulluğu açıklamada gelir ve tüketim harcaması gibi ölçülebilir refah göstergelerini kullanan mutlak yoksulluk, göreceli yoksulluk ve gelir yoksulluğu bulunmaktadır. Kökeni 19.yüzyılın sonlarında İngiltere'de yapılan çalışmalara dayanan mutlak yoksulluk en eski yoksulluk tanımını oluşturmaktadır. Mutlak yoksulluk kavramına göre insanın geçimi için gerekli olan ihtiyaçlar ya da standartlar yaşadıkları yere bakılmaksızın aynı yaşta ve fizikte olan bütün insanlar için aynı olmakta ve buna bağlı olarak dünyanın herhangi bir bölgesindeki bir insanın bu standartların altına

düşmesi halinde yoksul olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Giddens, 2008, s. 386). Bir diğer ifade ile mutlak yoksulluk hanehalkının veya bireyin yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan minimum tüketim ihtiyaçlarını karşılamayan, bu nedenle asgari refah düzeyine sahip olmayan bireyleri kapsamaktadır. Ancak asgari gıda harcaması ve tüketim harcaması verilerine dayalı olarak ölçülen mutlak yoksulluğun temel belirleyicisi olarak kabul edilen "ihtiyaç" kavramı subjektif nitelik taşıdığı için hangi bireylerin yoksul olduğunu belirleceği noktasında zorluklara neden olmuş ve yoksulluğun nedenini, süresi veya derecesi gibi önemli kriterleri göz ardı etmesi nedeniyle eleştirilmiştir (Şenses, 2017, s. 64-83). Bu nedenle göreceli yoksulluk kavramı üretilmiştir. Göreceli yoksulluk, yoksulluğun merkezine bireyi ve bireyin ihtiyaçlarını yerleştirmekten ziyade toplumun ortalama yaşam standardı ile bireyin yaşam standardını karşılaştırarak bireyin yoksul olup olmadığına karar vermektedir. Dolayısıyla toplumun genel refah düzeyinin altında bir gelir yada harcamaya sahip olması durumunda birey yoksul olarak kabul edilmektedir. Gelir yoksulluğu ise bireyin yada hanehalkının yaşamını devam ettirmek ya da asgari yaşam standardını karşılamak için gerekli olan gelirin elde edilememesi durumudur. Bu yaklaşıma göre yoksulluğu azaltmak için gelir dağılımının ve kamu mal ve hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi gerekmektedir (Verdui & Rodriquez, 2009, s. 7).

Yoksulluk literatüründe sıklıkla atıf yapılan Amartya Sen (1992) tarafından geliştirilen Yapılabilirlik yaklaşımı, bireyin seçim yapabilme özgürlüğüne sahip olamaması ile ilgilenebilir. Bu yaklaşım Refah yaklaşımının yoksulluğu belirlemek için iddia ettiği gelire yada gelirin sağladığı faydaya odaklanmak yerine kişinin değer verdiği bir yaşamı seçmesi için gerekli olan temel özgürlüklere/kapasitelere ulaşamama durumuna vurgu yapmaktadır. Kapasite kavramını bir tür özgürlük olarak tanımlayan Sen'e göre gelir, kapasite için önemli bir araçtır. Zira bireyin seçim yapabilme özgürlüğünü artırır. Ancak öte yandan gelir tek başına bireyin özgür olması için yeterli değildir. Bir diğer ifade ile bireyin kapasitesi gelirin yanı sıra kişinin yaşı, toplumsal cinsiyet ve toplumsal rol, yaşanılan yerin yapısı (su baskını, kuraklık, salgın hastalık), toplumun ekonomik ve sosyal özellikleri gibi kişinin denetleyemeyeceği ve kişinin kısmen denetleyebileceği değişkenlerden etkilenmektedir (Sen, 2000, s.126-137). Dolayısıyla Sen, yoksulluk kavramını standart yoksulluk ölçütü olan gelir azlığından çok temel kapasitelerden yoksulluk olarak görmekte ve bu durumu "insanca yaşayabilmek için gerekli temel yapılabilirlikten yoksun olma" durumu olarak tanımlamaktadır. Ona göre bireyin asgari ihtiyaçlarını karşılayacak gelir düzeyine odaklanmak yerine, bireyin insanların ne yapıp yapamadıklarına odaklanılmalıdır. Bu noktada bireyin özgürlüğünü belirleyen toplumsal, ekonomik ve kültürel faktörlerin öneminin de altını çizmektedir (Yuncu, 2005 s. 7-9).

Son yıllarda yoksullukla ilgili çalışmalarda sıklıkla yer verilen bir diğer yaklaşım Sosyal dışlanmadır. Kavram ilk kez 1974 yılında Fransa'nın Sosyal İşlerden Sorumlu bakanı Rene Lenoir tarafından kullanılmıştır. Fransa'da her on kişiden birinin dışlanmış olduğunu ifade eden Lenoir, sosyal dışlanmış bireyleri; fiziksel ve zihinsel engelliler, intihara meyilli bireyler, yaşlı bireyler, istismar edilen çocuklar, suç işleyen çocuklar, madde bağımlıları, tek ebeveynler, marjinal ve asosyal bireyler, çok sorunlu aileler ve topluma uyum sağlamayan diğer "sosyal uyumsuzlar" olarak sıralamıştır (Silver, 1994, s. 532).

Sosyal dışlanma kavramının ne anlama geldiğine ilişkin henüz bir tanım birliğine varılamamıştır; ancak her tanımın ortak yönü sosyal dışlanmanın çok boyutlu ve dinamik bir kavram olduğudur. Bu kavram en genel anlamıyla her biri birbirini etkileyerek sosyal dışlanmanın kalıcılımasına yol açan iktisadi, siyasi, kültürel ve mekânsal boyutları olan bir kavramdır (Adaman ve Keyder, 2006, s. iii).

Literatürde yapılan sosyal dışlanma kavramlarını iki ana grupta ele almak mümkündür (European Comission, 2013, s.4). Buna göre bazı tanımlamalar sosyal

dışlanmanın yönlerine vurgu yapmakta; eğitim hakkı, çalışma hakkı ve adil ücret hakkı, sağlık ve refah hakkı, oy hakkı ve seçilme hakkı gibi temel insan haklarına ulaşamayan bireylerin sosyal, ekonomik ve siyasi dışlanmışlıkları ile ilgilenmektedir. Diğer tanımlamalar ise sosyal dışlanmanın belirleyicilerine odaklanarak bu durumu ekonomik ve sosyal süreçlerle birlikte ele alarak tanımlamaktadır. Bu yaklaşım çeşitli risk grubunu içermek için yeterince esnek olduğu gibi söz konusu grupları etiketleme riskini de azalttığı için politika yapıcılar tarafından kullanılmaktadır. Sosyal dışlanmanın ana yönleri; barınma, beslenme, giyim, fiziksel güvenlik bakımından kötü yaşam koşullarında yaşamak ve gerektiğinde sağlık hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişimde engellerle karşılaşmak, bireyin kendi seçimi olmamasına rağmen sosyal ve ekonomik yaşama katılamamak, karşılaşılan engellerin sonucuna bağlı olarak kültürel ve boş zaman aktivitesine katılamamak, toplumdaki duygusal ve psikolojik olarak uzaklaşmak olarak sıralanabilir. Sosyal dışlanmanın bu yönlerinin ortaya çıkmasında birden fazla belirleyici vardır. Gençlerin sosyal dışlanmasının da ana belirleyicisi olarak gösterilen bu yönleri; eğitim yetersizliği, bireyin özelliklerine bağlı olarak yaşanan ayrımcılık, parasal yoksulluk, ev sahibi ülkede ikamet veya yasal statü eksikliği, uzak coğrafi bölgelerde yaşamak ve çocuk suçluluğu deneyimleri olarak sıralamak mümkündür (European Commission, 2013, s.4-5).

Genç Yoksulluğunun Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Gençlik dönemi Çocukluk ile yetişkinlik dönemi arasında yer almaktadır. Avrupa Birliğinde (Eurostat) 15-29 yaş arasındaki nüfus genç olarak tanımlanmaktadır (www.ec.europa.eu/eurostat/web/youth). Genç yoksulluğu kavramının 2000'li yılların başından itibaren kullanıldığı ve bu nedenle kavramın çocuk ve yetişkin yoksulluğuna göre daha yakın bir geçmişe sahip olduğu görülmektedir (Iacovou and Berthoud, 2003; Aassve et al. 2005; Iacovou et al., 2007).

21. yüzyılın başından itibaren çocukluktan yetişkinliğe geçişte yaşanan; eğitimden işgücü piyasasına geçiş (okuldan işe geçiş kariyeri), yaşamının merkezinde bulunan ailenin yerini kendinin veya kendi kurduğu ailenin alması (aile kariyeri) ve aile ile paylaştığı evden uzaklaşma (konut kariyeri), daha karmaşık ve daha uzun bir süreç içermekte ve gençleri kırılğan bir hale getirmektedir (Webster vd., 2004: 2). Zira günümüzde yüksek eğitime katılım oranlarının artması gençlerin bu süreçte kendilerine ait gelirlerinden vazgeçmeleri anlamına gelmektedir. Bu durum onları finansal destek için daha uzun süre ailelerine yada devlete bağlı kılmaktadır. Bu nokta genç yoksulluğu ile çocuk yoksulluğunun benzer noktasını oluşturmaktadır; her iki grubun gelire sahip olmaması yoksulluk riskini belirleyen önemli faktörlerden birinin ailenin gelir düzeyi olması sonucuna yol açmaktadır (Iacovou & Aassve, 2007, s.1-3; Moore, 2005, s. 20). Bu süreçte ailenin ekonomik durumu veya devletin gençlere sağladığı refah olanaklarının kapsamı, gençlerin yoksulluk riskini azaltmaya veya gençleri daha kırılğan hale getirebilmektedir. Konuya aile açısından yaklaşmaya devam edildiğinde ailenin finansal yapısının yanı sıra ailenin kültürel durumu ve aile ağ bağlarının gencin yaşamı üzerinde etkide bulunduğunu belirtmek gerekir. Bu faktörler hem çocuğun daha iyi eğitime erişmesine fırsat sağlamakta hem de iş arama faaliyetlerini desteklemektedir (Mazzotta & Parisi, 2016, s. 174-175).

Ayrıca genç yoksulluğunun ortaya çıkmasında ve genç yoksulluğun kalıcılığında düşük eğitim düzeyi, işsizlik, tek başına (partnersiz) yaşama ve ebeveynlerin yanından erken yaşta ayrılma önemli risk faktörleridir (Mendola, Busetta & Aassve, 2008, s. 2). Bu süreçte eğitimin anahtar bir role sahip olduğunu belirten Pavis, Plutt ve Hubbard (2000, s.14) ise sosyal dışlanmadan kaçınmak için bir işe sahip olmanın tek başına yeterli olmadığını; gençlerin bir iş bulmaları dahi düşük eğitim düzeyine sahip

olmaları durumunda düşük ücretli işlere hapsolabileceklerini vurgulamaktadır. Yoksulluğa karşı koruyucu mekanizmalardan bir diğeri evlilik ya da partnerli yaşamdır. Çalışmaların çoğunda evli bireylerin bekâr bireylere göre yoksulluk riskinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir (Mendola, Busetta & Aassve, 2008, s. 19).

Dolayısıyla literatür taraması sonucunda gencin eğitim düzeyi, işgücü piyasasındaki konumu, ailenin sosyo-ekonomik durumu, ailenin yanından erken ayrılma ve tek başına yaşama durumunun genç yoksulluğu riskini belirlemede ön plana çıkan faktörler olduğunu ifade etmek mümkündür.

Avrupa Birliği'nin Genç Yoksulluğuna Yaklaşımı

1993 yılında Avrupa Birliği adını alan topluluğun temeli 1957 yılında kurulan Avrupa Ekonomi Topluluğu'na (AET) dayanır. Ekonomik amaçlarla bir araya gelen AET'nin gündemine sosyal politikaların girmesi sonraki yıllarda olmuş ve sosyal politikaların temelinde istihdam artışı, çalışma koşullarının iyileşmesi gibi "çalışma" kavramı yer almıştır (Koray, 2005, s. 69). Birliğin gündemine yoksulluk sorununun girmesi ise 1970'li yıllardan itibaren olmuş; 1975-1980 yılları arasında kapsayan birinci Avrupa yoksulluk karşıtı program (Yoksulluk-1), 1986-1989 yılları arasında ikinci yoksulluk karşıtı program (Yoksulluk-2) ve son olarak da 1990-1994 yılları için üçüncü yoksulluk karşıtı program (Yoksulluk-3) uygulanmıştır. Yoksulluk ile mücadeleye yönelik söz konusu programların ilk ikisi doğrudan yoksulluk sorununa odaklanırken üçüncü yoksulluk karşıtı programın içeriğinde yoksulluktan ziyade sosyal dışlanma kavramının vurgulandığı görülmektedir (Sapançalı, 2005a, s. 61).

1993 yılında Maastricht Antlaşması ile Avrupa Birliği (AB) adını alan topluluğun yine aynı yıl imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması sosyal dışlanma sorununa atf yapan ilk belge olmuştur. Antlaşmanın 3.maddesinde "Birlik, sosyal dışlanma ve ayrımcılık ile mücadele eder ve sosyal adaleti, sosyal korumayı, kadın-erkek eşitliğini, nesiller arası dayanışmayı ve çocuk haklarının korunmasını hedefler" ifadesi yer almıştır. Birliğin sosyal dışlanma ile mücadelesi 1999 yılında imzalanan Amsterdam Antlaşması ile gerçekleşmiştir. Antlaşmanın "Sosyal Politika, Eğitim, Mesleki Eğitim ve Gençlik" başlığının içerisinde yer alan 136. maddede yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, uygun sosyal koruma, yönetim ve işgücü arasında diyalog, uzun süreli yüksek istihdamın temini ve dışlanmayla mücadele AB'nin temel hedeflerinden biri olarak kabul edilmiştir. Antlaşmanın 137. maddede ise Birliğin 136.maddede belirtilen hedeflere ulaşabilmesi için üye devletlerin faaliyetlerini destekleyeceği ifade edilmiştir (Bolayır, 2007, s. 45).

Avrupa Birliği yoksulluk sorununa göreli gelir yoksulluğu ve sosyal dışlanma çerçevesinde yaklaştığı görülmektedir. AB'nin göreli yoksulluğu tercih etmesinin nedeni üye ülkelerde temel yaşam standardının karşılanmasını değil; refahın bütün nüfusa dağıtılmasını amaçlamasıdır (European Commission, 2004, s. 16). Avrupa Birliği sosyal dışlanma kavramını bazı bireyleri yoksulluklarından veya temel beceri eksikliğinden ve ömür boyu öğrenme fırsatı eksiliğinden veya ayrımcılık sonucunda onların topluma tam katılımlarını engelleyen ve toplumun dışına iten bir süreç olarak tanımlamıştır. Birliğe göre sosyal dışlanma çok boyutlu bir olgudur. Boyutlar; gelir yoksulluğu, işsizlik, eğitime erişim, bilgiye erişimi çocuk bakımı ve sağlık olanakları, yaşam şartlarının yanı sıra sosyal katılımı kapsamaktadır. Sosyal dışlanma süreci bireyi çalışmaktan, iş ve gelir fırsatının yanı sıra sosyal ve toplumsal ilişkilerden ve aktivitelerden uzak tutmaktadır (European Commission, 2010, s. 7).

Birlik, 2000 yılında Lizbon'da yapılan Avrupa Konseyi zirvesinde sosyal dışlanma ile mücadele için somut adım olarak sosyal içerme stratejisi geliştirmiştir. Sosyal içerme; yoksulluğun yok edilmesinde belirleyici olan, bireylerin gerekli kaynaklara ve haklara erişimini garanti altına alarak, topluma herkesin aktif katılımı sağlamaya yönelik

politikalarıdır (ec.europa.eu/eurostat). Zirvede 2010 yılına kadar yoksulluk ve sosyal dışlanmanın ortadan kaldırılması için ulusal ve topluluk düzeyinde eylem planlarının kullanılması kararı alınmıştır (Sapançalı, 2005, s.60).

2004 yılında yayımlanan Joint Report on Social Inclusion (Sosyal İçerme Ortak Raporu) adlı raporda yoksulluğun kapsamının genişletildiği ve sosyal dışlanma ile güçlü bir bağ kuruluğu görülmektedir. Yoksulluk, sahip oldukları gelirin ve kaynakların, bireyin içinde yaşadığı toplumda geçerli olan yaşam standardından mahrum bırakacak düzeyde yetersiz olması olarak yeniden tanımlanmıştır. Rapor insanların yoksul oldukları için işsizlik, düşük gelir, barınma sorunu, yetersiz sağlık hizmeti ve yaşam boyu öğrenme, kültür, spor ve diğer boş zaman etkinliklerine katılımlarında engellerle karşılaşabildikleri ifade etmektedir. Yoksul bireyler çoğu kez diğer insanlar için standart olan ve erişimin en temel hak olduğu ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmada ötekileştirdikleri ve dışlandıkları ve bu faaliyetlere erişim hakları kısıtlandığı belirtilmiştir (European Commission, 2004, s.10).

Birliğin genç yoksulluğu konusuna, yoksulluk konusuna yaklaştığı gibi görece yoksulluk ve sosyal dışlanma çerçevesinde yaklaşmakta ve sorunla mücadele için sosyal içerme politikaları geliştirmesini önermektedir. Gençlik açısından sosyal içerme; bireyin bir toplum içinde kendini gerçekleştirme, sosyal kurumlar tarafından potansiyelinin tanınması ve kabul edilmesi, öğrenim görme, istihdam, gönüllü çalışma ve diğer katılım şekilleri aracılığıyla toplumdaki sosyal ağ içerisinde yer alması sürecidir (Kovacheva, 2020:2). Birlik, üye ülkeler ve aday ülkelerden alınan hanehalkı verileri aracılığıyla 16-29 yaş arasındaki gençlere yönelik sosyal içerme politikaları çerçevesinde "yoksulluk riski veya sosyal dışlanma" göstergeleri geliştirmiştir. Bu göstergenin üç adet alt bileşeni bulunmaktadır. Bunlar, yoksulluk riski oranı (at risk of poverty rate), ciddi maddi yoksunluk oranı (severe material deprivation rate) ve çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan kişilerin (persons living in households with very low work intensity) oranıdır. Bu verilere ek olarak gençlerin aileleri ile yaşama durumu dikkate alınarak veri üretilmektedir.

Bu verilere göre, Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin %60'ının altında gelire sahip olanlar yoksulluk riski altında olarak tanımlanmaktadır (www.eurostat.eu). Şiddetli maddi yoksunluk oranı bireyin yaşamını sürdürülebilmesi için gerekli ve yeterli düzeyde mal ve hizmetlere ulaşamama durumunu ifade etmekte olup, bireyin dokuz yoksunluk kaleminin en az dördünden mahrum olması halidir. Söz konusu dokuz yoksunluk kalemi; kira, su, doğalgaz fatura ödemelerini veya konut kredisi yapabilme, konutun yeterli derecede ısıtılması, ani ya da beklenmedik giderleri karşılama durumu, her iki günde bir düzenli olarak et veya protein tüketmek, yılda bir hafta tatile gitmek, televizyon, çamaşır makinesi, otomobil, telefona sahip olma durumu olarak belirlenmiştir (https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Glossary:Material_deprivation).

Çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan kişiler ise hanede çalışma çağındaki üyelerin son 12 ay içinde toplam potansiyellerinin yüzde 20'sinden daha az oranda çalışabildiği evlerde yaşayan 0-59 yaş arasındaki kişilerdir. 18-24 yaşları arasında olup öğrenci statüsünde olan kişiler bu hesaplama dâhil edilmemektedir (Aydın, 2019, s.23).

Avrupa Birliği'nde Genç Yoksulluğunun Görünümü

Gençlerin yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranı AB'ye üye 28 ülke ortalaması açısından 2009-2018 yılları arasında çan eğrisi şeklinde gelişme göstermiştir. 2009 yılında gençlerin yoksulluk riski ve sosyal dışlanma oranı %27.1 iken; 2014 yılında %29.1'e yükselmiş; sonraki yıllarda bu oran düşüş eğilimi göstermiş ve 2018 yılı itibarıyla

% 26.3 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda AB-28 ülke ortalamasına göre her 100 gençten yaklaşık 27'sinin yoksulluk riski veya sosyal dışlanma durumu ile karşı karşıya kaldığını ifade etmek mümkündür. Tablo 1'de görüldüğü üzere topluluğa üye ülkeler arasında en olumsuz veriye sahip ülkeler; Norveç, İtalya, İspanya, Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye'dir. 2018 yılında en yüksek oran % 40.2 ile Yunanistan'a aittir. Yunanistan'dan sonra sırasıyla en yüksek orana sahip ülkeler İspanya (%38,8), Norveç (%35,5), İtalya (%33,6) ve Bulgaristan (%32,7)'dir. En düşük genç yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranı İsviçre'ye (% 16.4) aittir.

Türkiye'de gençlerin yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranına ilişkin 2013 ile 2017 yılları arası veri bulunmaktadır. Türkiye'de, 2013 yılında söz konusu oran %51.2'iken; dört yıllık süreç içerisinde yaklaşık 10 puanlık azalış yaşanarak bu oran 2017 yılında % 42.4 olarak gerçekleşmiştir. Ancak her ne kadar süreç içerisinde önemli düzeyde bir azalış olsa da 2017 yılı verisinin AB-28 ülke ortalamasının oldukça üzerinde olduğu ve Türkiye'nin Yunanistan'dan sonra en yüksek orana sahip ülke konumunda bulunduğu görülmektedir.

Tablo 1: Gençlerin yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranı, 16-29 yaş

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB-28	T	27,1	27,1	28,2	29,5	29,5	29,7	29,1	28,8	27,3	26,3
	E	:	26,2	27,3	28,7	29,0	29,2	29,1	28,0	26,6	25,2
	K	:	28,0	29,1	30,2	29,9	30,2	29,1	29,6	28,0	27,4
Bulgaristan	T	42,3	47,0	48,2	48,4	46,1	39,0	41,0	41,9	41,0	32,7
	E	42,3	46,8	49,0	46,9	47,5	39,6	41,7	42,3	43,6	34,4
	K	42,2	47,3	47,4	50,0	44,6	38,4	40,4	41,5	38,1	30,9
Almanya	T	26,6	24,5	24,8	25,7	25,8	25,8	25,1	24,7	24,7	24,2
	E	24,8	23,0	23,9	23,8	24,3	24,5	24,1	23,1	23,2	22,0
	K	28,3	26,0	25,6	27,6	27,2	27,2	26,1	26,3	26,3	26,5
Yunanistan	T	28,3	32,0	37,0	44,6	46,4	47,9	46,8	47,6	45,9	40,2
	E	26,1	29,8	36,5	44,8	45,8	47,9	47,3	47,5	45,7	40,2
	K	30,5	34,2	37,5	44,5	47,0	48,0	46,4	47,7	46,0	40,2
İspanya	T	23,6	27,8	30,4	33,5	33,0	36,4	38,2	37,6	34,8	33,8
	E	22,0	26,4	28,8	33,2	33,9	36,8	39,1	37,1	33,2	30,5
	K	25,2	29,1	32,0	33,9	32,2	36,0	37,2	38,1	36,5	37,2
Fransa	T	22,6	24,6	24,7	24,1	24,6	25,3	22,5	25,9	22,2	21,8
	E	21,9	23,7	23,8	23,8	24,5	24,4	22,9	25,5	22,9	22,9
	K	23,2	25,5	25,6	24,4	24,7	26,3	22,1	26,3	21,5	20,7
İtalya	T	28,4	30,3	33,8	36,1	34,2	35,2	36,6	36,5	35,0	33,6
	E	27,5	29,0	32,4	34,3	33,7	34,9	36,4	36,7	33,9	31,8
	K	29,2	31,6	35,2	38,0	34,6	35,4	36,9	36,3	36,2	35,4
Avusturya	T	20,1	19,8	20,2	21,3	19,7	21,4	20,7	22,4	21,4	20,3
	E	19,2	17,5	20,3	20,2	18,8	20,5	20,5	21,9	20,3	18,8
	K	20,9	22,2	20,1	22,6	20,7	22,4	20,9	22,9	22,5	21,9
İsveç	T	28,0	29,5	29,0	26,0	28,0	28,8	28,6	27,9	27,6	27,0
	E	27,2	29,3	28,4	25,8	28,1	30,1	28,8	28,3	28,7	27,5
	K	28,7	29,7	29,5	26,3	27,9	27,4	28,4	27,5	26,3	26,5
Birleşik Krallık	T	22,0	24,8	26,2	29,5	29,3	28,2	28,2	25,5	25,2	26,6
	E	20,7	23,3	23,9	29,1	27,5	27,1	28,4	23,5	23,5	25,1
	K	23,3	26,4	28,5	30,0	31,0	29,3	28,0	27,6	27,0	28,2
İsviçre	T	16,2	16,1	16,1	16,3	14,2	14,6	16,2	16,8	15,8	16,4
	E	15,5	15,5	17,0	17,1	15,4	12,4	15,3	16,4	16,0	17,5
	K	16,9	16,7	15,1	15,5	13,0	16,9	17,1	17,2	15,6	15,2
Norveç	T	30,7	29,8	31,3	29,1	30,4	28,9	30,5	30,5	32,3	34,0
	E	28,0	30,2	30,7	29,1	31,0	28,5	28,3	27,6	30,9	35,5
	K	33,6	29,4	31,9	29,1	29,7	29,4	32,8	33,6	33,7	32,5
Finlandiya	T	21,7	23,4	23,9	22,7	22,8	25,2	26,8	25,6	24,2	25,3
	E	22,5	23,0	22,8	22,9	23,7	25,4	28,7	26,8	24,0	25,0
	K	20,8	23,9	25,1	22,5	21,9	24,9	24,8	24,2	25,6	25,2

Türkiye	T	-	-	-	-	51,2	41,5	40,5	46,5	42,4	-
	E	-	-	-	-	50,7	40,6	40,1	46,4	41,9	-
	K	-	-	-	-	51,8	42,5	40,9	46,5	42,9	-

Kaynak: www.eurostat.eu

Gençlerin yoksulluk riski ve sosyal dışlanma oranı cinsiyet açısından incelendiğinde genç kadınların genç erkeklerden daha yüksek oranlara sahip olduğu görülmektedir. 2018 yılında AB-28 ülke ortalaması genç erkeklerde %25,2 iken, genç kadınlarda %27,4'dir. Özellikle İspanya'da kadınların aleyhine bir tablonun yer almaktadır. Bu ülkede genç erkeklerde yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranı % 30,5 iken; genç kadınlarda % 37,2'dir. Genç kadınların yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranının en yüksek olduğu ülke ise % 40,2 ile Yunanistan olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2: Gençlerin yoksulluk riski oranı, 16-29 yaş

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB-28	T	-	19,1	20,0	20,5	20,3	21,3	21,5	21,3	20,6	20,5
	E	-	18,0	18,8	19,8	19,7	20,6	21,2	20,4	19,9	19,4
	K	-	20,2	21,2	21,3	21,0	22,0	21,8	22,3	21,3	21,7
Bulgaristan	T	18,2	18,9	21,9	19,6	19,1	24,0	21,9	25,0	24,0	23,1
	E	17,2	18,9	22,3	18,0	18,8	24,0	21,1	24,6	24,1	24,2
	K	19,3	18,9	21,5	21,3	19,5	23,9	22,8	25,5	23,8	21,8
Almanya	T	21,3	18,6	19,4	20,5	19,3	20,7	20,6	20,4	20,2	20,1
	E	20,0	16,5	18,6	18,6	18,2	19,5	20,0	18,8	19,1	18,0
	K	22,5	20,5	20,2	22,4	20,3	21,9	21,1	22,1	21,5	22,2
Yunanistan	T	19,3	21,2	23,2	29,9	31,1	28,8	26,7	27,3	27,0	24,8
	E	17,7	20,1	22,5	29,1	29,7	29,3	28,0	27,7	27,7	24,0
	K	20,9	22,3	23,8	30,7	32,5	28,3	25,5	26,9	26,4	25,5
İspanya	T	18,3	21,4	22,3	25,3	24,2	27,6	29,2	29,6	28,5	28,3
	E	16,8	19,6	20,5	24,3	24,5	26,9	29,6	29,1	26,5	25,5
	K	19,8	23,2	24,1	26,3	23,9	28,3	28,9	30,0	30,5	31,2
Fransa	T	17,5	19,3	18,6	18,5	19,3	19,5	17,1	19,4	17,5	16,9
	E	16,4	18,2	17,6	17,8	18,0	17,5	16,5	18,3	17,8	17,9
	K	18,5	20,5	19,6	19,2	20,6	21,4	17,7	20,5	17,2	15,8
İtalya	T	20,2	22,6	24,8	23,8	23,2	23,4	24,2	25,1	24,1	24,6
	E	19,0	21,3	23,4	22,1	22,3	23,3	23,2	24,6	23,1	22,9
	K	21,5	24,0	26,2	25,6	24,2	23,6	25,2	25,6	25,2	26,5
Avusturya	T	15,7	15,4	15,8	17,4	15,9	16,2	16,3	17,7	17,4	16,6
	E	14,8	13,9	16,0	15,6	14,9	15,7	15,9	17,0	15,7	14,6
	K	16,6	16,9	15,6	19,5	17,0	16,8	16,8	18,6	19,1	18,7
İsveç	T	24,5	26,1	24,8	23,3	24,8	25,6	26,0	24,9	24,1	24,0
	E	23,8	25,9	23,8	22,6	24,6	26,6	26,1	24,9	24,5	24,3
	K	25,2	26,4	26,0	24,1	25,1	24,5	25,9	25,0	23,5	23,7
Birleşik Krallık	T	17,5	18,0	18,1	19,8	18,5	18,7	20,8	17,4	18,1	20,4
	E	16,3	17,3	14,9	21,2	17,9	17,6	20,7	15,8	16,7	18,9
	K	18,7	18,7	21,5	18,5	19,1	19,9	20,8	19,0	19,4	22,0
Norveç	T	27,2	26,4	26,5	25,1	26,4	26,8	27,9	27,8	29,0	31,3
	E	24,7	26,5	26,2	25,0	26,2	25,8	26,0	24,7	27,5	32,4
	K	29,9	26,2	26,8	25,3	26,5	27,7	29,8	31,0	30,5	30,2
Finlandiya	T	19,1	20,0	19,5	18,4	17,8	20,0	22,5	20,9	19,8	20,3
	E	19,5	19,1	19,7	18,6	18,3	20,9	24,3	22,3	20,1	20,0
	K	18,6	20,9	19,4	18,3	17,2	19,1	20,6	19,5	19,6	20,6
Türkiye	T	24,0	24,0	22,9	22,7	22,4	22,3	21,8	23,1	21,9	-
	E	22,8	22,6	21,6	20,8	20,9	20,8	20,6	21,3	20,4	-
	K	25,1	25,3	24,1	24,5	24,0	23,9	23,0	24,9	23,5	-

Kaynak: www.eurostat.eu

2018 yılında AB-28 ülke ortalaması gençlerin yoksulluk riski oranı %20,5 düzeyindedir. Yine bir önceki tabloya benzer olarak Norveç (%31,3) İspanya (%28,5), İtalya (%24,6) ve İsveç'de (%24) genç yoksulluk riski oranının AB-28 ülke ortalamasının üzerinde seyrettiği görülmektedir. Genç yoksulluk riskinin en düşük olduğu ülke ise Fransa ve Avusturya'dır. Fransa'da yoksulluk riski bulunan genç oranı %17,5 iken; Avusturya'da bu oran % 17,4 olarak tespit edilmiştir. Tablo cinsiyet açısından incelendiğinde; genel olarak genç kadınlarda yoksulluk riskinin genç erkeklerle kıyasla daha yüksek oranda gerçekleştiği; görülmektedir. Bununla birlikte Norveç, İsveç ve Fransa'da ise genç erkeklerde yoksulluk riski oranının genç kadınlardaki yoksulluk riski oranından daha yüksek olduğu görülmektedir. Erkeklerde yoksulluk riskinin en yüksek olduğu ülke Norveç (%32,4) ve Yunanistan (%31,2)'dir. Genç kadınlarda yoksulluk riskinin en yüksek olduğu ülkeler ise İspanya (% 31,2) ve Norveç (30,2)'dir.

Tablo 3: Ciddi materyal yoksunluk oranı, 16-29 yaş.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB-28	9,7	10,0	11,7	11,3	10,5	9,4	8,7	7,4	6,8
Bulgaristan	44,3	42,7	42,8	41,8	31,1	33,9	33,3	33,3	19,6
Almanya	5,8	5,6	5,3	6,0	5,5	4,7	3,8	3,6	3,2
Yunanistan	14,0	19,3	26,1	26,9	28,4	28,8	30,1	27,0	19,8
İspanya	6,3	5,9	7,7	7,4	8,7	8,4	8,4	6,7	7,0
Fransa	6,9	6,4	7,3	6,6	5,9	5,4	5,3	5,4	6,0
İtalya	8,5	12,3	16,7	14,0	13,4	14,4	13,5	11,0	10,2
Avusturya	5,0	3,9	4,5	4,1	4,6	4,1	4,1	5,1	3,1
Finlandiya	3,6	3,9	4,3	3,9	4,9	3,5	2,7	3,1	4,2
İsveç	2,8	2,3	2,0	3,2	1,0	1,7	1,4	1,5	2,4
Birleşik Krallık	6,3	7,5	12,2	11,4	11,0	8,4	7,0	5,2	6,9
İsviçre	2,3	1,8	1,4	0,7	1,4	1,5	2,0	1,0	2,2
Türkiye	-	59,0	-	43,7	28,7	28,6	34,0	29,6	-

Kaynak: www.eurostat.eu

Bireylerin sosyal dışlanma durumunu ölçmek amacıyla geliştirilen ciddi materyal yoksunluk oranının incelendiği tablo 3'e göre 2018 yılında AB-28 ülke ortalamasının % 6,8'dir. Söz konusu yoksunluk oranlarının Bulgaristan (%19,6), Yunanistan (%19,8) ve İtalya'da (%10,2) AB ortalamasının oldukça üzerinde olduğunu belirtmek mümkündür. Ciddi materyal yoksunluk oranının düşük oranında olduğu ülkeler ise İsviçre (%2,2), İsveç (%2,4), Avusturya (%3,1) ve Almanya (%3,2)'dir. Türkiye ise 2017 yılında Bulgaristan'dan sonra ciddi materyal yoksunluk oranının en yüksek olduğu ülke konumundadır.

Ciddi materyal yoksunluk oranları cinsiyet açısından incelendiğinde genç erkeklerde AB-28 ülke ortalamasının %6,3, genç kadınlarda ise %5,7 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla genel olarak genç kadınların genç erkeklerle oranla daha az ciddi materyal yoksunluğu yaşadıklarını ifade etmek mümkündür. Ciddi materyal yoksunluk oranının cinsiyetler arasında farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Bir diğer ifade ile ciddi materyal yoksunluk oranı bazı ülkelerde genç erkeklerde yüksek iken; bazı ülkelerde genç kadınlarda daha yüksektir. Bulgaristan, Fransa, İspanya, İtalya, Avusturya, Norveç ve Türkiye'de genç erkeklerde genç kadınlara göre ciddi materyal yoksunluk oranı daha yüksek iken; Almanya, İspanya, Birleşik Krallık, İsviçre ve Finlandiya'da ise genç kadınlarda genç erkeklerle göre söz konusu oranın daha yüksek olduğu görülmektedir. Genç kadınlar arasında ciddi materyal yoksunluk oranının en yüksek olduğu ülke Bulgaristan (%15,1) iken; en düşük olduğu ülke Norveç (1,9) ve Finlandiya (2,2)'dir. Erkekler arasında ciddi materyal yoksunluk oranının en yüksek olduğu ülke Bulgaristan (%15,8), en düşük olduğu ülke ise Finlandiya (%1,9) ve Norveç (%2,7)'dir.

Tablo 4: Cinsiyete göre ciddi materyal yoksunluk oranı, 16-29 yaş.

		2016	2017	2018
AB-28	E	7,2	6,3	6,3
	K	7,0	5,9	5,7
Bulgaristan	E	18,1	18,4	18,3
	K	17,0	16,5	15,1
Almanya	E	3,0	2,8	4,0
	K	3,6	4,1	4,7
Yunanistan	E	9,7	9,5	9,1
	K	11,3	10,1	9,3
İspanya	E	2,5	1,9	3,1
	K	3,1	1,7	2,5
Fransa	E	5,0	3,9	5,3
	K	4,6	3,3	4,9
İtalya	E	12,5	9,3	8,9
	K	11,6	7,5	6,0
Avusturya	E	6,1	6,8	4,9
	K	6,6	6,9	4,5
İsveç	E	5,0	5,0	3,8
	K	4,4	5,0	4,1
Birleşik Krallık	E	3,5	1,6	3,1
	K	3,0	1,3	3,3
İsviçre	E	2,6	3,0	4,2
	K	4,3	3,0	4,4
Norveç	E	1,6	1,8	2,7
	K	3,1	2,3	1,9
Finlandiya	E	1,3	1,9	1,9
	K	2,5	1,2	2,2
Türkiye	E	33,9	30,0	-
	K	30,5	28,9	-

Kaynak: www.eurostat.eu

Türkiye'de ise gerek genç erkeklerde gerek genç kadınlarda yoksunluk oranının çok yüksek olduğu görülmektedir. Her 10 genç erkekten ve kadından ortalama 3'ü ciddi materyal yoksunluğu içerisinde.

Tablo 5'de çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan gençlerin oranları yer almaktadır. Söz konusu oran AB-28 ülke ortalaması açısından incelendiğinde 2011 ile 2016 yılları arasında yükseldiği, sonraki yıllarda azaldığı görülmektedir. 2018 yılında çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan gençlerin AB-28 ülke ortalaması %9,4 oranında gerçekleşmiştir. Bu oran genç kadınlarda (%9,7) genç erkeklere göre (%9,2) az bir fark da olsa daha yüksektir. AB ülkeleri içerisinde çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan genç oranı en yüksek Yunanistan ve İtalya'dadır. 2018 yılında Yunanistan'da bu oran %17,7 iken; İtalya'da %13,9'dur. Çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan genç oranının en düşük olduğu ülkeler Avusturya (%7,2) ve Fransa (%7,8)'dir.

Tablo 5: Çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan kişiler, 16-29

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB-28	T	10,5	10,9	11,2	11,8	11,0	11,3	10,3	9,4
	E	10,2	10,6	11,2	11,8	11,0	11,0	10,3	9,2
	K	10,8	11,1	11,2	11,8	11,0	11,5	10,3	9,7
Bulgaristan	T	11,0	11,9	12,9	12,6	13,3	12,3	12,4	9,7
	E	10,8	10,3	12,6	12,5	13,1	10,8	12,6	10,2
	K	11,2	13,6	13,3	12,7	13,6	13,9	12,2	9,2
Almanya	T	12,5	11,6	10,9	11,1	10,1	10,1	9,7	9,6
	E	12,1	10,6	10,2	11,1	10,0	9,7	9,7	9,2
	K	12,9	12,6	11,5	11,2	10,1	10,5	9,6	10,0
Yunanistan	T	14,5	18,1	19,4	21,7	20,4	21,3	20,3	17,7
	E	15,2	18,3	21,1	23,6	21,4	21,9	20,5	17,9
	K	13,8	17,9	17,7	19,8	19,4	20,8	20,2	17,6
İspanya	T	14,2	15,5	16,9	18,3	18,4	17,6	14,7	11,6
	E	13,6	15,6	18,5	18,3	20,4	18,2	15,1	10,5
	K	14,8	15,4	15,3	18,3	16,3	17,0	14,3	12,8
Fransa	T	9,0	8,2	9,0	10,5	8,6	10,5	7,9	7,8
	E	8,7	8,8	9,3	10,6	9,5	10,3	8,4	8,4
	K	9,3	7,5	8,7	10,3	7,8	10,6	7,5	7,2
İtalya	T	12,3	12,6	12,8	14,0	14,0	15,4	13,7	13,9
	E	11,7	12,0	12,9	14,0	13,3	15,5	13,0	13,3
	K	12,9	13,3	12,7	13,9	14,7	15,2	14,3	14,5
Avusturya	T	7,6	7,3	5,8	7,2	6,9	8,3	8,2	7,2
	E	8,2	6,5	5,9	6,3	6,6	8,5	8,2	6,1
	K	7,0	8,1	5,7	8,2	7,2	8,0	8,1	8,3
İsveç	T	12,7	9,3	10,5	10,1	9,8	10,1	13,0	12,2
	E	14,0	9,7	12,1	10,7	9,3	10,3	13,3	12,8
	K	11,4	8,9	8,7	9,4	10,2	9,8	12,5	11,4
Birleşik Krallık	T	11,2	13,5	13,5	12,9	11,6	11,4	11,3	9,0
	E	10,1	12,6	12,2	13,1	10,7	10,7	10,8	9,0
	K	12,4	14,4	14,9	12,7	12,4	12,2	11,9	9,0
Norveç	T	10,3	9,8	8,5	7,2	9,3	8,9	12,1	11,8
	E	9,9	10,1	9,9	8,1	8,5	8,2	12,3	13,1
	K	10,7	9,4	6,9	6,3	10,2	9,7	12,0	10,5
Finlandiya	T	9,8	9,4	10,0	11,8	13,6	14,1	13,0	13,4
	E	9,4	9,8	11,4	11,7	15,5	15,3	13,1	13,8
	K	10,2	9,0	8,4	11,9	11,6	12,8	12,9	12,9
Türkiye	T	12,1	-	10,3	10,4	11,5	10,3	9,8	-
	E	12,2	-	10,4	10,7	11,6	10,5	9,9	-
	K	12,1	-	10,2	10,1	11,3	10,1	9,7	-

Kaynak: www.eurostat.eu

Çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan gençler cinsiyet açısından incelendiğinde gerek kadınlarda (%17,6) gerek erkeklerde (%17,9) en yüksek oranın Yunanistan'a ait olduğu belirlenmiştir. Çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan genç kadın oranı en düşük Fransa (%7,2), çok düşük iş yoğunluğu olan hanelerde yaşayan genç erkek oranı ise en düşük Avusturya'da (%6,1) dır. Türkiye'de ise bu oranının 2015 yılının dışında genel olarak azalış eğilimi gösterdiği ve 2017 yılında %9,7 ile AB-28 ülke ortalamasının altında olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Aileleri ile yaşama durumuna göre gençlerin yoksulluk risk oranı, 16-29 yaş

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB-28	Ailesiyle yaşayan	16,2	16,7	17,6	17,9	18,8	18,8	18,9	18,2	17,8
	Ailesiyle yaşamayan	24,3	25,1	24,8	24,1	25,4	25,7	25,7	25,0	25,3
Bulgaristan	Ailesiyle yaşayan	17,3	19,1	16,2	17,1	21,4	20,4	22,8	21,7	20,4
	Ailesiyle yaşamayan	24,7	31,4	29,9	24,5	29,7	28,0	34,4	30,3	30,6
Almanya	Ailesiyle yaşayan	11,2	11,8	11,8	11,5	13,3	13,1	13,8	12,0	11,7
	Ailesiyle yaşamayan	27,7	28,3	29,1	28,7	30,6	30,9	30,3	30,3	30,8
Yunanistan	Ailesiyle yaşayan	17,9	21,4	30,0	30,3	29,6	26,1	26,5	25,8	23,9
	Ailesiyle yaşamayan	30,7	27,7	31,6	32,1	26,1	28,5	28,9	31,0	26,3
İspanya	Ailesiyle yaşayan	20,0	19,7	23,7	24,5	26,3	28,7	28,2	25,9	26,7
	Ailesiyle yaşamayan	26,6	29,5	30,2	24,6	32,7	31,2	35,1	38,0	34,0
Fransa	Ailesiyle yaşayan	15,6	15,4	16,2	17,0	15,7	14,7	16,5	16,1	15,6
	Ailesiyle yaşamayan	22,7	20,2	20,6	21,5	23,5	18,6	22,2	19,2	18,4
İtalya	Ailesiyle yaşayan	20,6	21,3	21,6	21,6	22,7	22,9	23,5	22,4	23,3
	Ailesiyle yaşamayan	29,6	36,2	31,8	30,0	26,8	29,6	31,7	32,2	30,7
Avusturya	Ailesiyle yaşayan	7,3	8,8	9,1	7,7	8,7	8,5	10,4	8,8	9,9
	Ailesiyle yaşamayan	28,2	27,3	31,1	30,5	28,7	28,4	28,9	30,2	27,0
Finlandiya	Ailesiyle yaşayan	10,8	9,8	9,5	8,9	8,6	8,7	7,2	8,4	10,1
	Ailesiyle yaşamayan	25,2	25,2	23,8	23,0	26,7	30,4	28,7	26,1	25,9
İsveç	Ailesiyle yaşayan	14,7	15,9	13,6	15,8	14,6	15,8	17,4	17,2	13,8
	Ailesiyle yaşamayan	34,3	31,5	30,4	31,3	32,5	32,7	29,9	28,8	31,3
Birleşik Krallık	Ailesiyle yaşayan	15,7	15,1	17,7	16,8	17,9	17,9	15,8	17,5	17,8
	Ailesiyle yaşamayan	21,0	22,2	22,2	20,1	19,8	23,6	19,5	18,4	23,2
Norveç	Ailesiyle yaşayan	7,8	6,6	7,5	6,3	6,8	8,2	8,3	9,0	9,2
	Ailesiyle yaşamayan	36,8	38,0	36,7	37,6	39,0	39,6	39,5	40,2	44,5
İsviçre	Ailesiyle yaşayan	10,3	11,4	11,8	10,7	9,7	10,5	10,5	9,2	8,8
	Ailesiyle yaşamayan	17,1	13,9	18,9	13,5	11,2	15,6	15,4	19,2	17,3
Türkiye	Ailesiyle yaşayan	26,0	24,5	24,5	23,6	24,1	22,8	-	22,8	-
	Ailesiyle yaşamayan	20,6	19,9	19,3	20,3	20,1	19,3	-	19,7	-

Kaynak: www.eurostat.eu

Tablo 6'da görüldüğü üzere gençlerin aileleri ile yaşayıp yaşamama durumları yoksulluk riskini belirleyen faktörlerden biridir. Zira her ülkede ailesi ile yaşayan

gençlerin yoksulluk riski, ailesi ile yaşamayan gençlerin yoksulluk riskinden daha düşüktür. Ailesi ile yaşayan gençler arasında yoksulluk riski AB-28 ülke ortalaması açısından incelendiğinde 2010-2015 yılları arasında yükseldiği görülmektedir. 2016 yılından itibaren düşme eğilimi göstermiş, 2018 yılında % 17,8 olarak gerçekleşmiştir. Aileleri ile yaşayan gençlerin yoksulluk riskinin en düşük olduğu ülke iken Norveç (%9,2) iken; söz konusu riskin en yüksek olduğu ülke İspanya (%26,7)'dir. Ailesi ile yaşamayan gençlerin yoksulluk riski AB-28 ülke ortalaması %25,3'dür. Ailesi ile yaşamayan gençlerde en yüksek yoksulluk risk oranı Norveç'e (% 44,5)'a, en düşük yoksulluk risk oranı ise İsviçre'ye (% 17,3) aittir.

Türkiye'de ise 2010-2017 yılları arasında gerek ailesi ile yaşayan gençlerde gerekse ailesi ile yaşamayan gençlerde yoksulluk riski oranı azalmış olmakla birlikte ailesi ile yaşamayan gençlerde yoksulluk risk oranının ailesi ile yaşayan gençlerdeki yoksulluk risk oranından yüksek olması dikkat çekicidir. 2017 yılında ailesi ile yaşayan gençlerde yoksulluk riski % 22,8 iken; aile ile yaşamayan gençlerde ise % 19,7'dir.

Tablo 7: Çalışan gençlerin yoksulluk risk oranı, 16-29 yaş

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB-28	T	8,7	9,6	9,3	9,3	10,5	10,4	10,4	9,9	10,5
	E	8,9	9,3	9,6	9,8	10,8	11,0	10,6	9,8	10,4
	K	8,4	9,9	9,0	8,8	10,1	9,7	10,2	10,0	10,6
Bulgaristan	T	6,5	9,4	8,0	5,9	9,1	6,9	10,7	11,5	12,2
	E	8,2	11,4	7,9	6,2	10,6	9,1	13,8	14,3	13,6
	K	3,7	6,3	8,0	5,4	7,2	3,8	5,8	7,5	10,3
Almanya	T	10,0	9,8	9,7	11,3	12,5	12,9	12,7	11,3	13,5
	E	9,7	10,6	9,2	11,7	12,3	12,2	11,3	9,8	11,1
	K	10,2	8,8	10,2	10,9	12,7	13,6	14,5	13,1	16,6
Yunanistan	T	8,6	9,1	14,4	14,6	11,2	11,4	13,7	14,3	9,3
	E	12,0	9,2	13,1	14,1	14,0	13,2	12,9	16,9	9,7
	K	4,7	8,9	15,8	15,2	7,8	9,2	14,6	11,4	8,9
İspanya	T	10,8	11,3	9,8	9,9	16,2	15,8	15,1	20,0	16,3
	E	10,3	8,1	8,7	9,8	15,7	15,9	16,1	18,5	16,4
	K	11,3	14,9	11,0	9,9	16,7	15,7	14,0	21,7	16,3
Fransa	T	8,1	7,6	8,0	9,4	11,0	8,5	9,4	7,9	6,8
	E	8,2	6,5	7,8	11,3	10,7	9,2	9,7	8,0	7,6
	K	8,1	8,8	8,3	7,5	11,4	7,6	9,0	7,7	5,9
İtalya	T	10,0	13,5	11,8	11,5	12,2	12,6	12,0	12,4	13,1
	E	11,2	13,4	12,3	10,3	10,9	13,3	12,8	12,7	13,2
	K	8,3	13,7	11,2	13,0	13,9	11,5	10,8	12,0	12,9
Avusturya	T	9,1	8,8	12,1	10,3	9,0	9,7	10,6	9,2	9,9
	E	8,8	8,2	12,3	9,2	10,0	8,9	10,3	9,7	10,5
	K	9,5	9,7	11,9	12,0	7,5	10,9	11,0	8,7	9,3
İsveç	T	16,1	14,2	12,8	12,3	14,3	14,2	12,9	11,2	11,2
	E	9,5	9,7	11,9	12,0	7,5	10,9	11,0	8,7	9,3
	K	14,1	13,8	12,6	11,9	16,0	13,5	12,4	12,7	10,9
Birleşik Krallık	T	4,8	8,4	9,5	7,1	7,9	8,7	7,8	7,1	11,4
	E	4,1	6,7	10,2	7,7	7,0	9,5	7,6	6,5	11,0
	K	5,6	10,1	8,7	6,4	8,8	7,7	8,0	7,8	11,8
İsviçre	T	8,9	8,0	10,2	8,1	7,1	8,4	8,8	9,2	10,0
	E	8,9	9,9	11,9	8,7	6,9	7,6	8,6	9,0	10,2
	K	18,2	14,5	12,9	12,7	12,3	14,9	13,5	9,2	11,7
Finlandiya	T	4,7	5,1	5,8	5,2	4,5	4,7	3,7	2,6	3,1
	E	4,1	5,1	6,5	4,7	5,2	6,2	4,4	2,2	2,3
	K	5,4	5,0	5,0	5,8	3,8	3,1	2,9	3,2	4,0
Türkiye	T	-	14,6	-	15,1	13,8	12,4	12,1	10,7	-
	E	-	-	14,3	-	15,5	14,4	13,4	13,5	11,6
	K	-	-	15,1	-	14,4	12,5	10,4	9,4	8,8

Kaynak: www.eurostat.eu

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) istihdam durumuna göre yoksulluk riski ve sosyal dışlanma oranını genç kategorisi içerisinde 18-24 yaş grubuna yönelik hesaplamaktadır. 2018 yılı genç işsizlerin %55,4'ü yoksulluk riski ve sosyal dışlanma ile karşı karşıya iken; istihdamda yer alanlarda bu oran %16'ya iş sözleşmesi ile çalışanlarda ise %15'e düşmektedir (www.eurostat.eu). Dolayısıyla istihdamda olmanın yoksulluk riskini azaltıcı bir unsur olduğunu söylemek mümkündür. Ancak bazı ülkelerde istihdamda olmalarına rağmen istihdam koşullarının bireyi yoksulluk ve sosyal dışlanma riskinden kurtaramadığı ve çalışan yoksulluğu kavramının ortaya çıkmasına yol açtığı görülmektedir.

İstihdamda yer almasına rağmen yoksulluk riski taşıyan gençlerin incelendiği Tablo 7'ye göre 2010-2018 yılları arasında bazı ülkelerde söz konusu oranın arttığı, kimi ülkelerde ise azaldığı görülmektedir. AB-28 ülke ortalamasında söz konusu yıllar arasında yaklaşık 2 puanlık artış yaşanarak 2018 yılında istihdamda yer alan gençlerin yoksulluk riski %10,5 olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifade ile Avrupa'da istihdamda bulunan 16-29 yaş arası her 100 gençten 10'u yoksulluk riski ile karşı karşıyadır. Aynı yıla ait en düşük oran %3,1 ile Finlandiya'ya aittir. İspanya, Almanya ve İtalya verilerinin ise AB-28 ortalamasının hayli üzerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu oran İspanya'da %16,3 iken, Almanya'da %13,5; İtalya'da ise %13,1'dir. Tabloda yer alan yıllar arasında İspanya, Almanya, İtalya'nın yanı sıra Bulgaristan, Yunanistan, Avusturya, Birleşik Krallık, ve İsviçre'de istihdamda yer alan gençler arasında yoksulluk riski oranının arttığı, buna karşılık Fransa, Finlandiya, İsveç ve Türkiye'de yoksulluk riski oranının azaldığı görülmektedir.

Çalışan gençlerin yoksulluk riski cinsiyet açısından incelendiğinde genç kadınlarda bu oranın daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışan genç erkeklerin ve genç kadınların toplamı açısından en yüksek oran İspanya'ya ait olmakla birlikte bu ülkede 2018 yılında istihdamda yer alan genç erkeklerde yoksulluk riski %16,4; istihdamda yer alan genç kadınlarda ise %16,3'tür. Çalışan genç yoksulluk riski en düşük Finlandiya'da (%3,1)'dir. Finlandiya'da istihdamda yer alan genç erkeklerde yoksulluk riski %2,3 iken; kadınlarda yoksulluk riski ise %4 olup genç erkeklerle göre genç kadınlarda bu oranın daha yüksek olması dikkat çekicidir.

SONUÇ

Aile bağımlılığından özerk yaşama geçiş aşaması olan gençlik, oldukça kırılgan bir dönemi ifade etmektedir. Bu dönemin kırılgan olmasının nedeni gencin refah seviyesinin veya yoksulluk riskinin ailenin bu döneme kadar yapmış olduğu beşeri sermaye yatırımları, işgücü piyasasındaki işlerin kalitesi, iş arama sürecinde ailenin ekonomik desteği gibi bireyin dışında olan faktörler tarafından belirlenmesidir. Bu dönemde ekonomik ve mekânsal olarak ailesine bağlı olan bireyin nitelikli işlerde çalışması yoksulluk riskini azaltırken; dezavantajlı aile geçmişi ve güvencesiz çalışma koşulları ise söz konusu kırılganlığı pekiştirmekte ve bu kırılganlığın yetişkinlik döneminde sürmesine yol açmaktadır.

Avrupa Birliği'nde 16-29 yaş arası bireyler genç olarak tanımlanmakta ve bu yaş grubuna yönelik veri üretilmektedir. Yoksulluk durumunu tespit etmek için ise "yoksulluk riski" ve "sosyal dışlanma" ölçümü yapılmaktadır. Yoksulluk riski olan gençler, eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin %60'ının altında gelire sahip olanlardan oluşmaktadır. Sosyal dışlanma göstergesi olarak kullanılan şiddetli maddi yoksunluk ise bireyin yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan dokuz yoksunluk kaleminin en az dördünden mahrum olması durumudur.

Avrupa Birliği İstatistik Ofisinden (Eurostat) alınan veriler sonucunda gençlerin yoksulluk riski ve sosyal dışlanma oranının 2014 yılından itibaren düşme eğilimi göstermesine rağmen, bu oranın hala oldukça yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. 2018 yılında AB-28 ülke ortalamasına göre her 100 gençten yaklaşık 27'si yoksulluk riski veya sosyal dışlanma ile karşı karşıya bulunmaktadır. Bu oranın en yüksek olduğu ülkeler Yunanistan (%40,2), İspanya (38,8), Norveç (%35,5), İtalya (%33,6) ve Bulgaristan (%32,7)'dir. Norveç'te gençler arasında yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranının yüksek olması oldukça dikkat çekicidir. Zira İskandinav refah rejimi içerisinde yer alan bu ülke cömert refah rejimleri ile ünlüdür. Bu nedenle yoksulluk riski veya sosyal dışlanma oranının yüksek çıkmasında İskandinav ülkelerinde aileden ayrılma yaşının düşük olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Nitekim ailesi ile yaşayan gençlerin yoksulluk riski %9,2 iken, ailesi ile yaşamayan gençlerin yoksulluk riskinin %44,5 olması bu varsayımı güçlendirmektedir. Türkiye'de ise en güncel veri olan 2017 yılına göre her 100 gençten yaklaşık 40'ı yoksulluk riski ve sosyal dışlanma kapsamında yer almaktadır.

İncelenen tablolarda şiddetli maddi yoksunluk oranının yoksulluk riski oranına göre oldukça düşük düzeyde olduğu görülmektedir. AB-28 ülke ortalamasına göre gençlerin yoksulluk riski oranı %20,5 iken; ciddi materyal yoksunluk oranı % 6,8'dir. Tablolar cinsiyet açısından incelendiğinde genel olarak yoksulluk riskinin kadınlarda, ciddi materyal yoksunluk oranının ise erkeklerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonucun kadınların işgücü piyasasına katılım oranlarının düşük olması ile ilgili olması muhtemeldir.

Değerlendirme sonucunda gerek ailesi ile yaşayan gençlerin gerekse ailesi ile yaşamayan gençlerin yoksulluk riskinin 2010-2018 yılları içerisinde yükseldiği görülmektedir. Diğer yandan ailesi ile yaşayan gençlerin ailesi ile yaşamayan gençlere göre yoksulluk risk oranının daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum ailenin genç üzerinde refah sağlayıcı bir mekanizma olduğunu göstermektedir. 2018 yılı AB-28 ülke ortalamasına göre ailesi ile yaşayan gençlerin yoksulluk risk oranı % 17,8; ailesi ile yaşamayan gençlerin yoksulluk risk oranı ise %25,3'dür. Fransa ve Yunanistan'da söz konusu iki oran arasında yalnızca 3 puana yakın fark olması dikkat çekicidir. Dikkat çekici bir diğer nokta Türkiye'de ailesi ile yaşayan gençlerin yoksulluk risk oranının (%22,8), ailesi ile yaşamayan gençlerin yoksulluk risk oranından (%19,7) düşük olmasıdır.

2010-2018 yılları arasında çalışan gençlerin yoksulluk risk oranında artış yaşandığı görülmektedir. 2018 yılı AB-28 ülke ortalamasına göre her 100 gençten 10'u çalışmasına rağmen yoksulluk riski taşımaktadır. İspanya (%16,3), Almanya'da (%13,5), (İtalya % 13,1) en yüksek oranlara sahip ülke konumunda iken; Finlandiya (%3,1) en düşük orana sahip ülkedir. Yıllar itibarıyla İspanya, Almanya, İtalya'nın yanı sıra Bulgaristan, Yunanistan, Avusturya, Birleşik Krallık ve İsviçre'de istihdamda yer alan gençlerin yoksulluk risk oranının arttığı, buna karşılık Fransa, Finlandiya, İsveç ve Türkiye'de ise yoksulluk risk oranının azaldığı görülmektedir.

Sonuç olarak gençlerin ciddi materyal yoksulluk oranının yoksulluk riskine göre oldukça düşük oranda seyrettiği ve azalma eğiliminde olduğu görülmektedir ve fakat yoksulluk riskinin yüksek düzeylerde olduğu ve incelenen yıllar içerisinde söz konusu riskin az da olsa artış gösterdiği belirlenmiştir. Diğer yandan çalışmasına rağmen yoksulluk riski taşıyan genç oranı ise azımsanmayacak düzeydedir. Bu noktada devletlerin gençlere yönelik refah politikalarına ağırlık vermesi ve etkili işgücü piyasası düzenlemeleri ile yoksulluk riskinin yoksulluğa evrilmesinin önüne geçmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- ADAMAN, F., KEYDER, Ç. (2006). Türkiye'de Büyük Kentlerin Gecekondu ve Çöküntü Mahallerinde Yaşanan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma, Ec. Europa. Eu/employment_social/social_inclusion/docs/2006/study_turkey_tr. Pdf (13.01.2020).
- AYDIN, K. (2019). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Yoksulluk Riski ve Sosyal Dışlanma, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, KOSBED*,13-31.
- BUĞRA, A. (2010). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika*, Ankara: İletişim Yayınları.
- BOLAYIR, C. (2007). *Amsterdam Antlaşması "Bütünleştirilmiş Haliyle Avrupa Birliği Kurucu Antlaşmaları*, İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı.
- GENÇ HAYAT VAKFI.(2017). *Sessiz ve Görünmeyen Gençler Araştırması Projesi Raporu: Okumayan ve Çalışmayan Gençliğin Durumu ve Çözüm Önerileri*, İstanbul: Genç Hayat Yayınları.
- GIDDENS, A. (2008). *Sosyoloji*. (M. Özcan, Çev) İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- MENDOLA, D., BUSETTA, A., AASSVE, A. (2008). Poverty Permanence Among European Youth, Institute For Social&Economic Research, No: 2008-04.
- European Commission. (EC). (2004). Joint Report on Social Inclusion 2004, European Communities.
- European Comission.(EC). (2010). Combating Poverty and Social Exclusion A Statistical Portrait of the European Union 2010.
- European Comission.(EC). (2013). Youth Social Exclusion and Lessons From Youth Work Evidence from Literature and Surveys.
- European Statistics (Eurostat). Poverty and Social Exclusion Statistic.
- IACOVOU, M. and BERTHOUD, R.(2003). "Employment and Poverty Among Young People. A European Perspective," *Representing Children*, 15, 258-270.
- IACOVOU, M., AASSVE, A. (2007). Youth Poverty in Europe, Joseph Rowntree Foundation.
- International Labor Organization. (ILO). (2020). Global Employment Trends For Youth 2020 Technology and the Future of Jobs.
- KOVACHEVA, S.(2020). Social Inclusion, EU-CoE Youth Partnership Policy. *Erişim Tarihi: 15.02.2020*, <https://pip-eu.coe.int/documents/42128013/47261683/Social+inclusion+by+Siyka+Kovacheva/651cf755-ca79-486d-9648-5ae89542650b>
- KORAY, M. (2005). *Avrupa Toplum Modeli*, İkinci Basım, İstanbul: İmge Kitabevi.
- KHAN, M.H. (2001). Rural Poverty in Developing Countries Implications for Public Policy.
- MENDOLA, D., A. BUSETTA, and A. AASSVE. (2008). Poverty Permanence Among European Youth, ISER Working Papers 2008-04, Institute for Social and Economic Research
- MOORE, K. (2005). Thinking About Youth Poverty Through The Lenses Of Chronic Poverty, Life-Course Poverty And İntergenerational Poverty, Chronic Poverty Research Centre, CPRC Working Paper 57.
- MAZZOTTA, F., PARISI, L. (2016). The Crisis Unemployment, Education and Health in Europea., *Leaving Home and Poverty Before and After The Economic Crisis in Southern European Countries*, pp.170-195. Routledge, UK.
- PARISI, L. (2008). *Leaving Home and the Chances of Being Poor: The Case of Young People in Southern European Countries*, Labour, 22, 89-114.
- PAVIS S., PLATT S., HUBBARD G.(2000). *Young People in Rural Scotland: Pathways to Social Inclusion and Exclusion*, JRF and York Publishing Services, York, UK.
- SAPANCALI, F.(2005). *Sosyal Dışlanma*, İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

SAPANCALI, F.(2005a). AB'nde Sosyal Dışlanma Sorunu ve Mücadele Yöntemleri, *Çalışma ve Toplum*, 2005/3, 51-106.

SEN, A.(2000). *Özgürlükle Kalkınma*, Ankara: Ayrıntı Yayınları,

ŞENSES, F.(2017). *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*, Sekizinci baskı, İstanbul, İletişim Yayınları,

SILVAR, H.(1994). Social Exclusion And Social Solidarity: Three Paradigms, *International Labour Review*, Vol.133, 1994/5-6, 531-578.

VERDU, C.A., RODRIQUES, M.A.D. (2009). Monetary Poverty, Education Exclusion and Material Deprivation Amongst Youth in Spain, *Alcamentos* No: 0903.

WEBSTER, C., diğ.(2004). *Poor Transitions Social Exclusion and Young Adults*, The Policy Press, UK.

YUNCU, D. (2005). İki Yoksulluk Yaklaşımı: A.SEN'in Yapabilirlikten Yoksunluk Teorisi ve Toplumsal Dışlanma Çerçevesinin Karşılaştırması, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu Araştırma Raporu.

Summary

According to European Union law, individuals aged between 16-29 are defined as young people. This age range can be considered as a period from the late adolescent up to adulthood. This period includes the stages such as leaving the family home, finding a job, setting up a private home and becoming a parent. During this period, young people mainly face problems of both getting qualified education and finding a job. For this reason, many young people still have to get financial support from their families. This situation will increase the poverty risk of young people in proportion to the poverty level of their families.

The main purpose of this study is to analyze the youth (16-29 age period) poverty phenomenon of Turkey and the twelve members of the EU. In this study, youth social inclusion indicators and poverty data of the European Statistics Office (Eurostat) were used. The poverty or social exclusion risk rate of the young population decreased by about 1 percent between 2010 and 2018. According to the data shared by the EU, this rate has been reduced from 27,1% (in 2010) to 26,3 % (in 2018). From the point of gender, young women have slightly higher risk (%27,4) than young men (25,2 %).

In 2018, Spain has the highest youth poverty risk rate (33,8%) while Switzerland has the lowest risk rate (16,4%). As a non-EU member country, Turkey has the highest risk rate among the other 28 EU countries. However, Turkey's risk rate has decreased by about 8% between the years 2013-2017. The material deprivation risk rate of young people in the EU has been reduced from 9.7% (2010) to 6.8% (2018). Between the years 2010-2018, the poverty risk rates of employed young people have increased in Spain, Germany, Italy, Bulgaria, Greece, Austria, United Kingdom, and Switzerland. However, during the same period the risk rates have decreased in France, Finland, Sweden and Turkey (according to 2017 data).

According to data for the period 2010-2018, in the EU-28, young people who do not live with their parents have approximately 7% higher risk of poverty or social exclusion than young people living with their parents. This risk is about twice the average. From the point of gender, in the EU-28, young women have a higher risk of poverty rate than young men, while young men have a higher material deprivation rate than young women.

As a result, the material deprivation risk rate tends to decline over the years, which is very low compared to the poverty risk of youth. In addition, it is observed that the poverty risk of young people was still at high levels and the risk increased to a certain extent during the given period. Therefore it has a critical importance that the countries focus on welfare policies for young people.